

18.06.2020

Liikenne- ja viestintäministeriö
PL 31
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@lvm.fi

Viite: Lausuntopyyntönnö VN/10633/2020

EPL/83/05.00.03/2020

Etelä-Pohjanmaan liiton asiantuntijalausunto

Liittyen 3.6.2020 sähköpostitse lähettämämme lausuntopyyntöön, annamme seuraavan lausunnon:

Etelä-Pohjanmaa tunnetaan yrittäjyydestä, viljavasta maaseudusta, vahvasta maataloussektorista sekä monipuolisesta kulttuuritarjonnasta. Maakunnan muutosjoustavuus on varsin hyvä, sillä alueella ei ole voimakasta riippuvuussuhdetta yksittäiseen kapeaan toimialaan. Etelä-Pohjanmaan yritystiheys on Suomen korkeimpia, mutta yrittäjyyttä luonnehtii mikro- ja pienyritysvaltaisuus. Vahvoja veturiyrityksiä on vähän.

Tilastot osoittavat, että maakunnan digi-infran kehitys on jäänyt muiden maakuntien tahdista. Etelä-Pohjanmaalla on kaikkein huonoin kattavuus nopean (100 mb.) kiinteän laajakaistan osalta. Kiinnostava huomio on, että naapurissamme Satakunnassa on kaikkein kattavimmat laajakaistayhteydet. Alueelliset erot nopean kiinteän laajakaistan kattavuudessa voivat olla siis huomattavia. Kannatamme raportin liitteessä mainittua toimenpide-ehdotusta, jonka mukaan *”Turvataan nopeiden ja kohtuuhintaisten laajakaistayhteyksien toimintavarmuus, turvallisuus ja saavutettavuus paikka- ja aikariippumattomaan arkeen, etäasiointiin sekä sähköisten palvelujen käyttämiseksi ja tarjoamiseksi”*. Mikäli kiinteiden laajakaistayhteyksien rakentamista varten myönnetään hankerahoitusta, tulisi etusijalle asettaa erityisesti niiden maakuntien laajakaistayhteyksien parantaminen, joissa kiinteän laajakaistan kattavuus on muita heikompaa. Kattavampia laajakaistayhteyksiä voitaisiin jatkossakin käyttää pandemian tapaisessa poikkeustilanteessa nykyistä paremmin.

Koska monilla on nyt koronapandemian vuoksi omakohtaista ja tuoretta kokemusta etätyöstä ja siihen liittyvistä sähköisistä työvälineistä ja -tavoista, koronapandemiatilanteen aikana normalisoituessa olisi sopiva ajankohta käynnistää erilaisia koulutuksia, jotka edelleen vahvistavat tuoreessa muistissa olevia kokemuksia ja kertynyttä osaamista. Osaamispohjaa vahvistamalla voitaisiin parantaa sekä kansalaisten että eri organisaatioiden, esimerkiksi yritysten ja hallinnon, osaamista sekä työn tuottavuutta.

Eri oppilaitosten välisiä eroja digitalisaatiossa (oppilaiden ja henkilöstön osaaminen, laitteet ja ohjelmistot) olisi tasattava ja koko väestön digiosaamisen tasoa parannettava, koska sillä on

merkittävää vaikutusta oppilaiden perusosaamiseen ja sitä kautta edelleen koko kansantalouden tuottavuuteen ja väestön hyvinvoinnin lisääntymiseen.

Etelä-Pohjanmaalla, Seinäjoella päätoimipaikkaansa pitävän Ruokaviraston digitaalisen toimintakyvyn turvaamisella on merkittäviä kansallisia vaikutuksia. Raportin mukaan *”Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan Ruokavirasto toimii EU:n maksajavirastona Suomessa, ja sen kautta maksetaan vuosittain kaksi miljardia euroa tukia. Tukien maksaminen oikein ja ajallaan vaikuttaa oleellisesti mm. ruoantuotantoon ja huoltovarmuuteen”*.

Elintarvikeketjun tuottavuuden ja digitalisaation nykyistä tehokkaampi hyödyntäminen on sekä globaalisti että Etelä-Pohjanmaan maakunnan näkökulmasta tärkeää. On arvioitu, että erilaisilla elintarvikeketjun tuottavuutta parantavilla innovaatioilla (esim. uudet tietotekniset sovellukset, mobiiliapplikaatiot) voi olla huomattavia globaaleja tuottavuushyötyjä maailman ruoan tuotantoon, kun maailman väestö kasvaa ja elintarviketuotantoa on lisättävä. Tähän liittyvää osaamista olisi kehitettävä nykyistä vahvemmin, mm. poikkeusoloja varten.

Tarvitaan myös sellaista valmistavaan teollisuuteen kohdistuvaa tutkimus- ja kehitystoimintaa, jonka avulla alan yritysten digitalisaatiota voidaan edistää erityisesti pienissä yrityksissä. Esimerkiksi Etelä-Pohjanmaalla yritykset ovat keskimäärin pieniä, joten tarvitaan lähellä niitä tapahtuvaa tutkimus- ja kehitystoimintaa ja siihen liittyvää verkostoitumista, jotta digitalisaatio etenee ja sen hyötyjä saadaan käyttöön ja levitettyä nykyistä paremmin.

Etenkin pienissä yrityksissä digitalisaation kehittämiseen liittyvät investoinnit voivat viivästyä taloudellisen shokin vaikutuksesta. Tämän vuoksi olisi tärkeää, että niiden mahdollisuuksia kehittää henkilöstönsä osaamista ja tehdä digi-investointeja voitaisiin tukea soveltuvin tavoin.

Menossa olevan sote-uudistuksen yhteydessä on tärkeää myös kiinnittää huomiota siihen raportissa mainittuun tietoon, että STM:n etäpalveluiden kyselyssä (mainittu sivulla 23 raportissa) vastaajista 72 % oli sitä mieltä, että oma organisaatio tarvitsee kansallista tukea sosiaali- ja terveydenhuollon etäpalvelujen lisäämiseen ja laajentamiseen. Tätä toivottiin paitsi taloudellisen tuen ja hankinta-avun lisäksi myös yhteisten toimintamallien ja yhteentoimivuuden näkökulmista. Lisäksi nostettiin esiin, että kaikilla alueilla ei ole vielä toimivia puhelin- ja nettiyhteyksiä.

Olisi myös hyvä selvittää, voisiko digitalisaatiossa edistynyt logistiikan ala olla muille aloille esimerkkinä siitä, miten digitalisaatiolla voidaan saavuttaa mitattavia ja konkreettisia hyötyjä. Logistiikka on muiden toimialojen näkökulmasta välttämätön tukiala, jota tarvitaan jatkuvasti, myös koronapandemian tapaisissa poikkeusoloissa.

ASKO PELTOLA

Asko Peltola
Maakuntajohtaja

MARKO ROSSINEN

Marko Rossinen
Kunta-asiamies